

Till Kungl Vetenskapsakademien

SNRV verksamhetsberättelse för år 2013

SNRV bildades som en nationalkommitté inom KVA genom ett Kungligt brev år 1931.

Enligt de av akademien fastställda stadgarna skall SNRV främja forskning och utbildning inom det radiovetenskapliga området och därvid

- representera Sverige i den internationella radiovetenskapliga unionen URSI (Union Radio-Scientifique Internationale)
- stödja planmässigt samarbete med besläktade vetenskapsgrenar
- stå till förfogande som rådgivande organ åt universiteten och andra delar av utbildningssystemet
- verka som expertorgan åt Vetenskapsakademien

Union Radio-Scientifique Internationale är disciplinärt organiserad i tio Commissions:

A	Electromagnetic Metrology
B	Fields and Waves
C	Radio-Communication Systems and Signal Processing
D	Electronics and Photonics
E	Electromagnetic Environment and Interference
F	Wave Propagation and Remote Sensing
G	Ionospheric Radio and Propagation
H	Waves in Plasmas
J	Radio Astronomy
K	Electromagnetics in Biology and Medicine

SNRV, som har 20 av KVA utsedda ledamöter, konstituerar sig i ett mindre presidium, ett arbetsutskott om fem ledamöter och tio sektioner vilka motsvarar URSIs Commissions:

A	Elektromagnetisk mätteknik
B	Fält och vågor
C	Signaler och system
D	Elektronik och fotonik
E	Elektromagnetisk miljö och interferens
F	Vågutbredning och fjärranalys
G	Radio och vågutbredning i jonosfären
H	Vågor i plasma
J	Radioastronomi
K	Biologiska och medicinska effekter av elektromagnetisk strålning

SNRV har i dessa sektioner valt in ca 120 adjungerade ledamöter som har stor kompetens inom området och vad gäller academia i allmänhet är disputerade forskare. De ordinarie och adjungerade ledamöterna utgör landets främsta, heltäckande nätverk inom området.

SNRV söker öka antalet kvinnliga ledamöter och har på dagordningen att se om det går att skapa ett kvinnligt nätverk inom det radiovetenskapliga området.

SNRV skiljer sig från andra nationalkommittéer då radioområdet karakteriseras av stor bredd där kommersiella drivkrafter medverkar till en snabb utveckling inom övervägande antalet sektioner. Bredden och utvecklingstakten underlättar för SNRV att vara en aktiv och utåtriktad nationalkommitté där största delen av arbetet sker inom sektionerna som möts någon gång per år, ofta i möten över sektionsgränserna och ibland tillsammans med IEEE. I övrigt sker arbetet per korrespondens.

SNRVs årsmöte äger av tradition rum utanför Stockholm, ibland i våra grannländer, medan höstmötena äger rum på KVA, oftast kombinerade med en publik SNRV-aktivitet.

Samverkan med KVA

SNRV protokoll från årsmöte och höstmöte har insänts till KVA. Ordföranden har den 13 november orienterat KVAs tekniska klass om verksamheten.

KVA bidrar ekonomiskt till verksamheten genom att stå för medlemskapet i URSI och för vissa reseersättningar. Ledamöterna får som regel stöd med arbetstid och resekostnader av sin arbetsgivare; endast om sådan saknas brukar akademiens medel behöva användas.

SNRV har inte haft tillfälle att under året få några projektmedel då beslut om sådana inte kunnat tas före evenemanget. SNRV avser därför att söka sådana retroaktivt.

Ledamöter under mandatperioden 2012-2014

Baserat på SNRVs och dess valberednings förslag, som ligger inom den genom stadgarna formellt fastställda ramen av 20 ledamöter, har KVA för den kommande mandatperioden utsett nedanstående ledamöter.

Mats Bäckström	ordf E	SNRV v ordf, AU	
--- Åke Blomquist	F		hedersledamot
Lars Burström	C		
Eva Englund	C		
J-O Gustavsson	C	AU	
Yngve Hamnerius	ordf K		
--- Bengt Hultqvist	G		hedersledamot, akademiledamot
Jan Johansson	ordf A		
Joakim Johansson	ordf F		
Anders Karlsson	ordf B		
Gerhard Kristensson	B	SNRV ordf, AU	
Erik Kollberg	D		akademiledamot
Nina von Krusenstierna	G		
Michael Lindqvist	ordf J		
Mats Nilson	C	AU, ordf NRS	
Hans Olofsson	J		akademiledamot
Asta Pellinen-Wannberg	G		
Anders Rydberg	ordf D		
--- Staffan Ström	B		hedersledamot
Bo Thidé	ordf H		
C-H Walde	C	SNRV sekr, AU	
Gudmund Wannberg	ordf G		
Mikael Östling	D		

I valberedningens uppdrag låg att eftersträva att sektionerna får en täckning med vardera en ordförande och minst en ytterligare ledamot samt att kommittén i övrigt balanseras vad gäller regioner och organisationstillhörigheter. Minst två akademiledamöter bör ingå. Till omval föreslogs icke sådana ledamöter som inte visat sig aktiva.

Disciplinär, regional och organisatorisk balans har inte helt kunnat tillgodoses inom ramen 20 ledamöter eftersom akademistyrelsen har avslagit nationalkommitténs begäran att få utöka antalet; ordförandeskapet för sektion C åvilar den adjungerade ledamoten Karl-Arne Markström.

Ledamöter under mandatperioden 2015-2017

SNRV har vid höstmötet 2013 utsett en valberedning bestående av akademiledamoten Herr Olofsson, von Krusenstierna, Bäckström och Walde (sekreterare) som skall rapportera till årsmötet 2014.

SNRVs förslag lämnas till akademien under maj, senast juni. KVA får då möjlighet att besluta om ledamöter tidigt hösten 2014 vilket underlättar SNRV konstituering mm inför den kommande mandatperioden.

Många ledamöter inkl ordföranden går i pension och har inte längre möjlighet att få stöd för deltagande i SNRV-arbetet. Ungefär hälften av ledamöterna beräknas nyväljas.

Arbetet inom URSI

SNRV har en erkänt god ställning inom URSI och ett nära samarbete med dess sekretariat.

SNRVs sekreterare har till URSIs sekretariat och samtliga nationella URSI-kommittéer skickat ett mail på hundraårsdagen av det sammanträde den 13 oktober 1913 som var det första steget i den process om ledde till bildandet av URSI.

Nästa URSI General Assembly äger rum i Kina (Beijing) 2014.

Samverkan inom Norden och Baltikum

Inom Norden är det förutom Sverige endast Finland som hittills varit riktigt aktivt inom URSI.

Olav Breinbjerg, professor i teoretisk elektroteknik vid DTU, har tagit över som ordförande i den danska URSI-kommittén. Han avser öka aktiviteterna och skall söka få ekonomiska medel så att Danmark, nu observatör, åter kan bli fullvärdig medlem i URSI.

Tillfälle ges ganska ofta till samverkan med Finland, Danmark och Norge, bl a hur vi skall informera Estland, Lettland och Litauen om URSI. Det senare arbetet har påbörjats då SNRVs årsmöte ägde rum i samband med en studieresa till Lettland där frågan restes; samråd hade tagits med URSI sekretariat.

SNRVs ordförande och sekreterare åkte efter årsmötet direkt från Riga till Helsingfors för att närvara vid 50-årsjubileet av de radiodagar som anordnas av den finländska URSI-kommittén.

Stiftelsen NRS

SNRV stöds sedan ca 30 år av NRS, stiftelsen Nordiska RadioSamfundet, som tagit som sin uppgift att på olika sätt aktivt arbeta för att landet skall inneha en radioteknisk kompetens i världsklass. Forsknings- och utvecklingsamverkan stimuleras; ett begränsat ekonomiskt bidrag lämnas ibland till SNRV t ex för sponsring av informationsbroschyrer.

NRS arrangerar symposier och seminarier; inriktningen är radiokommunikation. Nilson är ordförande. Walde är sekreterare. Initiativtagare och hedersordförande är Åke Blomquist, hedersledamot i SNRV.

Den tionde nordiska kortvågskonferensen HF 13 ägde rum i augusti, som vanligt på Fårö med Walde som konferensordförande och adjungerade ledamoten Markström som ansvarig för programkommittén. Konferensen var mycket lyckad och nedgången i deltagarantal avsevärt mindre än vid andra konferenser. HF 13 är nu världens största långvågs- och kortvågsarrangemang, dubbelt så stort som IETs i UK som också går vart tredje år. I samband med avslutandet av konferensen meddelade Walde att han, trettio år efter initiativtagandet, avgår som ordförande; han ersätts av Olov Carlsson.

Stiftelsens huvudsyfte "att återställa den akademiska radioutbildningen och forskningen" har med råge uppfyllts. Numera har dess ledamöter emellertid svårt att avsätta tid och verksamheten bedrivs i begränsad utsträckning.

NRS överväger att förändra stadgar och arbetsformer; stödet till SNRV avses kvarstå.

SNRV interna arrangemang

Årsmötet ägde rum i Riga, Lettland. Vi besökte på söndagen Virac, Ventspils International Radio Astronomy Center, ursprungligen en anläggning för sovjetisk rymdverksamhet och signalspaning med 2000 personers bemanning, där 32-metersparabolen har återställts och forskning inletts. På måndagen hade SNRV årsmöte samt besök på Latvian Electrical Engineering and Electronics Industry Association och Riga Technical University. Vi fick fina kontakter och ser fram mot att arbeta vidare såväl bilateralt som mot URSI. Från lettisk sida ställde man upp helhjärtat vid förberedelserna och genomförandet. Om besöket har ledamoten Asta Pellinen Wannberg skrivit en utförlig berättelse i URSIs RSB, Radio Science Bulletin, Juni 2013.

Höstmötet ägde som vanligt rum på KVA.

SNRV externa arrangemang

En viktig uppgift för SNRV är att ordna konferenser där akademien, universitet och högskolor, forskningsinstitutioner, förvaltningar samt industriföretag skall sammanföras. Mest känd är RVK, RadioVetenskaplig Konferens, som anordnats sedan 1949, i allmänhet med tre års mellanrum. Från och med RVK99 har verksamhetsområdet breddats och akronymen RVK getts betydelsen RadioVetenskap och Kommunikation.

Genom tillgången till Internet har SNRVs konferenser inte längre samma genomslag som tidigare. De har på senare år attraherat allt färre deltagare varför SNRV i ett historiskt beslut ändrat konceptet till en kortare sammankomst på KVA i samband med SNRV höstmöte. Tanken var att den skulle vara årlig träff där några av våra tio sektioner står för huvudparten av programmet.

RVK 2013 ägde rum i november 2013 på KVA en eftermiddag-förmiddag med en enkel buffé på kvällen. Temat var "Hur hantera stora datamängder" (t ex för radioastronomiska mätningar). RVK hade utmärkta föreläsare men bara ett 25-tal deltagare, möjligen orsakat av att området är smalt. Gudmund Wannberg svarade för programmet och Walde för det praktiska inkl utarbetandet av inbjudan och program.

Vid höstmötet beslutades att inte ha något RVK under år 2014 med anledning av att SNRV är med i "Radio and Microwave Days" på Chalmers i mars 2014 med temakonferenserna Antenn/EMB (ElektroMagnetiska Beräkningar) och GigaHertz.

Övriga arrangemang med medverkan av SNRV

EuCAP, the 7th European Conference on Antennas and Propagation, ägde rum i Göteborg i april. Evenemanget, som anordnas varje år, lockade över 1000 deltagare. Det ingick en historisk workshop om svenska antennaktiviteter som har dokumenterats av Walde dels i en artikel i IEEE Magazine on Antennas and Propagation, dels i Försvarets Historiska Telesamlingars (FHT) dokumentserie. EuCAP var ett utmärkt arrangemang, ett föredöme för konferensarrangörer.

EU-ärenden

SNRV känner oro för vårt lands kompetens inom det område som omfattas av sektion K dvs medicinska och biologiska effekter av elektromagnetisk strålning. SNRV bevakar frågan.

Tele- och radiomuseer

Sedan Tekniska museet stängde Telemuseum, som var bland de få världsledande inom området, arbetar SNRV på att finna alternativa vägar att exponera de unika samlingarna.

Det har därvid diskuterats ett samgående med försvarsmaktens Telesium i Enköping, en förläggning till Göteborg eller Varberg samt på senare tid ett utnyttjande av "Elefanten" i Edsberg, Sollentuna kommun, en berganläggning har varit civilförsvarets ledningscentral för norra Storstockholm. Först skall dock försök göras att få Tekniska Museet att åter bli ett teknikmuseum. Kontakt skall därför tas med Christer Fuglesang, ny ordförande i stiftelsen Tekniska museets styrelse, för att se om museet kan återfå sin tekniska profil. Samlingarna har inte skingrats.

Rundradiomuseet i Motala har räddats genom att Motala kommun tagit över. SNRV har vid flera tillfällen bidragit till denna glädjande lösning.

Exempel på SNRV publikationer

SNRV informationsbroschyr och minnesboken "SNRV 75 år".

Registerhållning, användning av Internet

SNRV har ett ledamotsregister inom KVAs registertillstånd. Sekreteraren korresponderar med de ordinarie ledamöterna varvid resp sektionsordförande vidarebefordrar till de adjungerade inom sin sektion. SNRV använder email, i enstaka fall brev.

Genom vänligt tillmötesgående från KVA ligger både SNRV och NRS hemsidor under KVAs hemsida (även med domän snrv.se resp nrs.se). Webmaster är Jan-Olof Gustavsson som har direktaccess till servern. Hemsidan skall vara allmänt tillgänglig i största möjliga utsträckning. Där kan bl a SNRVs informationsbroschyr och foldern "Mobiltelefoni och hälsorisker", ett "SNRV anser", laddas ner.

SNRV arkiv

SNRVs handlingar finns i Krigsarkivet. Det diskuteras en ändring till KVA.

Tack

SNRV uttalar sitt tack till KVA för visat stöd till SNRV och till NRS som stått för bl a tryckkostnader.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'C-H Walde'.

C-H Walde
SNRV sekreterare